

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Polanci Societatis Iesv Theologi, Directorvm
Breve, Ad Confessarii, Ac Confitentis Mvnvs Rectè
Obeundum**

**Polanco, Juan-Alphonso de
[Köln], 1617**

Argumenta aduersariorum, & ad ea responsiones. Capvt III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41600

ab ea, & non nisi semel vel iterum, in anno communicando.

*argumenta aduersariorum, & ad
ea responsones.*

C A P V T III.

Sic intellecta quæstione, nonnulli, qui sibi religiosi videntur, rectius ac utilius esse arbitrantur, à frequenti communione abstinere, quam frequenter communicare: reprehenduntque vehementer eos, qui contra sentiunt, qui que sacram ipsam communionem frequentant, suamque opinionem multis rationibus probare nituntur, quas nos ordine singulas proponemus, propositasq; dissoluemus: ex quibus apparebit, quam infirmo fundamento fulciantur, ad assertendum dogma adest paradoxum, ut fere idoneus author, siue priscos patres maioresque, siue recentiores scriptores intuearis & consulas, nullus inueniatur, qui hac in re non vehementer ab ipsis dissentiat.

Prima Sit igitur hæc prima ratio: Christum *contra* Dominum semetipsum in Sacramento non nisi semel, idque in ultima cœtem *cōs* na post institutionem illius tradidisse:

non

non debere i^Cctum mysteri^{dere.}

Ad quam schalem figura & huius sacramenti l^fuisse in ultimum Ch^mnibus Apo^ttim fuerit sic cuius hoc ip^{qua} quam rever[&] Augustini Doctorum nem duobus potentibus munitionem in fractione satis hanc fidemus, cù iam sacram hortatus es facite, inquit nem. Quo uerunt, & e lo mox ost

Deinde

non debere igitur nos ad hoc sacrosan-
ctum mysterium tam frequenter acce-
dere.

Ad quam respondetur: Agnum pa- *Responso*
schalem figuram fuisse mortis Christi, *sic.*
& huius sacramenti: quatenus autem
sacramenti huius figura fuit, impletam
fuisse in ultima cœna, cum hoc Sacra-
mentum Christus instituit, suisque o-
mnibus Apostolis tradidit: & cum sta-
tim fuerit subsecuta mors, non ope-
ruisse hoc ipsum eis iterū tradere: quan-
quam reuera ex sententia Chrysostomi *Chrys.*
& Augustini, & aliorum grauissimorum *stom.ho.*
Doctorum, Christus post resurrectio- *mil. 19.*
nem duobus discipulis, quibus Emaus in Mat.
petentibus se comitem adiunxit, com- *Aug. 2.*
munionem tradidit, ubi Dominum illi *de com.*
in fractione panis agnouerunt, Verum *Euanje.*
satis hanc frequentationem probasse vi- *Luc 24.*
demus, cum inter cœnandum instituto
iam Sacramento, datoq; discipulis suis, *Luc. 21.*
hortatus est eos, ut idem facerent. Hoc *3.Cor.11.*
facite, inquit, in meam commemora-
tionem. Quod & ipsi accuratè satis serua-
uerunt, & ex Apostolicis Actis, & ex Pau-
lo mox ostendemus.

Deinde vulgata illa producent exem- *Secunda*
pla obiectio.

um, in an-
e, & ad
I.
nonnulli,
rectius ac
uéri com-
frequenter
que vehe-
nt, qui que
frequen-
tis ratio-
nos ordi-
depositasq;
ebit, quā
ur, ad affe-
rum, vt fe-
os patres
scriptores
ueniatur,
er ab istis
Christum
Sacramen-
ultima cœ-
tradidisse:
non

Hieron. pla: B. videlicet Marcum Euangelistam sibi pollicem amputasse, ut sacerdotio ineptus reperiatur, auctore Hieronymo in prologo in Marcum. Beatus item Franciscum, aliosque sanctissimos viros ob tanti reverentiam Sacramenti sacerdotium recusasse. Beatum quoque Benedictum diu à Communione abstinuisse. Ergo nos nocentissimos non debere ad illud tam audacter accedere.

*Respon.
sio Ger-
sonis.* Sed facile est cum Gersone Cancellerio Parisiensi respondere: Facta quorundam Sanctorum pia interpretatione venerari & admirari magis, quam imitari nos oportet: sunt enim dona & vaccinationes in diuersis, prout Spiritus sanctus vult. Varia namque operatus est Dominus in sanctis suis, in quibus semper ubique est mirabilis, ad commendationem diuersarum virtutum.

*Grego-
rius.* Nam contra Diuus Gregorius 4. Dialogo narrat, Cassium Episcopum Nienensem, qui quotidianum sacrificium Deo offerte consueverat, seque in lacrymis inter ipsa sacrificiorum arcana mandabat, mandatum Domini accepisse, dicentis: Operare quod oportaris, non cesset pes tuus, non cesset

C
manus tua,
ad me, & re
am: Eumqu
postolorum
lemmia pere
Dominum.
hanc Deo in
virtutem.
humilitas &
cerdotium
dinem recu
non frequen
constantissi
Marcum a
tiones, &c
clesiae secu
batur com
cundo cip
deles eran
Apostolor
fractione p
& discipl
postea plu
queque F
mus, vt e
ti commu
si Beatus
nuisse à c

I
ngelistam
sacerdotio
Hierony-
mum et
nctissimos
sacramenta
in quoque
ione absti-
os non de-
ccedere.

Cancellia.
Facta quo-
interpretatione
quasi imi-
dona & va-
piritus san-
peratus est
in quibus
l commen-
um.

rius 4. Dia-
opum Na-
sacrificium
que in la-
cum arcana
OMINI
re quod o-
non cesseret
MA.

manus tua, natali Apostolorum venies
ad me, & retribuam tibi mercedem tu-
am: Eumque post septem annos ipso A-
postolorum natali, cum Missarum so-
lemnia peregisset, confessim migrasse ad
Dominum. Hinc igitur intelligi debet
hanc Deo in uno, illam in alio placuisse
virtutem. Cæterum et si in illis sanctis
humilitas & modestia laudatur, qua Sa-
cerdotium propter dignitatis magnitu-
dinem recusarunt, non inde sequitur eos
non frequenter communicasse: immo
constantissime credendum est, Beatum
Marcum aliorum Apostolorum tradi-
tiones, & consuetudinem nascentis Ec-
clesiae secutum fuisse, in qua frequen-
tatur communio, ut est in Actorum se-
cundo capite, ubi legitur: Omnes fi-
deles erant perseverantes in doctrina
Apostolorum, communicatione, &
fractione panis. Et hunc finisse morem
& disciplinam surgentis. Ecclesia,
postea pluribus ostendemus: Beatum
queque Franciscum pie credere possu-
mus, ut erat religiosissimus, frequen-
ti communione vium fuisse. Quod
si Beatus Benedictus legitur diu absti-
nuisse à communione, id non eò feci-
se ex-

Acto.
2.c.

se existimamus, quod timeret ad hoc sacerdamentum accedere, quo se, cum instarem mortem videret, tam pie ac religiosè communijt: sed cum in vastam solitudinem secedere decreuisset, ubi diu ab hominum semotus consuetudine lauit, Sacramentum uti sumptione non potuit, sed spirituali tantummodo fruebatur. Cum verò ad cœnobia communem cum aliis vitam acturus se contulit, non dubitamus, quin pro ipsius in Christum deuotione ad pristinam illius frequentationem redierit, qua ante discessum ad eremum usum eum fuisse constantissime credimus. Quod se aliter si res habet, non idem frequens sacræ Eucharistiae usus reprehendendus est, quem tot sanctissimi, ac doctissimi Patres verbis, rebusque gestis ac moribus (ut postea docebimus) tantopere commendarunt.

Obiectio Aiunt præterea: Paulus monet, ut propter **teria.** seipsum homo, & sic de pane illo edat, &c. Hæc autem probatio, quæ adhibetur, ut dignè quis accedat, & non sibi **I. Cor. 11** iudicium manducet, difficilis est & periculosa: quia nemo scit utrum amore, vel **Eccle. 3.** odio dignus sit. Et: **Qui amat periculum** **Eccles.** **2.** **peribit in illo.** Ergo tutiū est raro, quam sape communicare.

Iis.

lis, que
hæc obiecit
enim quam
peccatore,
minatio, &
torum cor
rigendæ de
corundem
to, fides, q
quam schola
tam vocari
rit, confide
quām sibi
que enim
aliqua sup
se à peccato
esse cognoscere
lum per re
certitudo
cessariis ve
ntiam co
moralis, ex
ris existit,
tio, & auct
phus in E
habetur p
Nec ea pr
do dilige

Iis, quæ tertio documento posuimus, Respon-
sū. Hæc obiectio labefactatur. Probatio si.
enim quam requirit Beatus Paulus in
peccatore, est diligens conscientiæ ex-
aminatio, & omnium mortalium pecca-
torum contritio, cum firma vitæ cor-
rigendæ deliberatione, cum quæ integra
corundem confessione. Vel in iustifica-
to, fides, quæ per dilectionem operatur,
quam scholastici Doctores fidem forma-
tam vocant. Qui hoc ex animo fece. Certitu-
rit, confidens magis C H R I S T I gratiæ, do digni-
quæm sibi, satis probatus accedit. Ne-
tatis
que enim in hac probatione certitudo qualis
aliqua supernaturalis desideratur, qua requiri-
se à peccato vacuum, vel Deo gratum tur.
esse cognoscat: quia hæc habetur so-
lùm per reuelationem: nec requiritur
certitudo naturalis quæ habetur de ne-
cessariis vel contingentibus per experi-
entiam cognitis: sed satis est certitudo
moralis, quæ ex probabilibus coniectu-
ris existit, qualis sufficit in morali nego-
tio, & actibus humanis, vt ait Philoso-
phus in Ethicis. Et hæc certitudo satis
habetur per probationem iam positam:
Nec ea probatio est adeo difficilis, si mo-
do diligentia adhibere quis velit. Quòd
si alia

si aliquo modo difficilis est, longè profectò difficiliore est ei, qui semel tantùm in anno Eucharistiam sumit: cùm ex doctrina sanctorum nulla via sit ad beneficium disponendum facilior, quàm frequens huius sacramenti perceptio. Ad illud Ecclesiastæ. Nemo scit utrum amore, vel odio dignus sit. Responderi potest primum, loqui cum de amore, vel odio finali: ut ex sequentibus in eodem contextu colligitur: sed omnia in futurum seruantur incerta. Vel potest dici, neminem sciere certitudine supernaturali, ut superius dictum est, sed certitudine morali facile posse: & hæc per se satis est, ut quis probatus accedat; neque amat periculum qui sic accedit. Nam ægrotus, qui de optimi & peritissimi medici sententia consilioque accipit medicinam, neutiquam se periculo mortis exponit: sed contraria potius optima ratione saluti consulit, vitamque suam tuerit.

Obiectio Obijcunt adhæc Augustinum in libro de Ecclesiasticis dogmat. ita scribentem: Quotidie Eucharistiæ communionem accipere, nec laudo, nec reprehendo. Ergo, ne se exponat periculo peccandi melius est abstinere, quàm communionem frequentare.

Ad

Ad quā librum illū multorum dicio ex Aſſe, sed ab colligitur ribus Eccl. vel ex eo ſtinus in ntidianam charifticē ftianos ad que agere mittit, v. Sed sit cui ue Alcuin aduersarij vt nostro maximè hritatem cotidie Euch pere, nec l. ſubiungit minicis co tor, si tam fit. Ex qui diebus fre dabilius e nos ille cau

Ad quam rationem primò dicimus,
librum illum Ecclesiastic. dogmatibus
multorum doctissimorum virorum iu-
dicio ex Augustini officina non prodiis-
se, sed ab Alcuino esse conscriptum, ut
colligitur ex Ioa. Trithemio, de scripto-
ribus Ecclesiast. Idque quām verum sit, Tri-
themi vel ex eo intelligitur, quod ipse Augu-
stinus in multis locis suae doctrinæ quo-
tidianam sumptionem sanctissimæ Eu-
charistiæ vel probat, ad eamque Chri-
stianos adhortatur, vel certè vnumquæ-
que agere pro suæ fidei deuotione per-
mittit, ut postea planius ostendemus.
Sed sit cuiusvis ille liber siue August. si-
ue Alcuini, certè illa aut bonitas, quām
aduersarij magni faciunt, tantum abest,
ut nostro proposito aduersetur, ut etiam
maximè hanc, quām nos asserimus, ve-
ritatem confirmet Vbi enim dicit. Quo-
tidie Eucharistiæ communionem acci-
pere, nec laudo nec reprehendo: statim
subiungit: Omnibus tamen diebus Do-
minicis communicandum suadeo & hor-
tor, si tamen mens sine affectu peccandi
sit. Ex quibus verbis, Dominicis saltem
diebus frequentare communionem lau-
dabilius erit, quam abstinere, cum id ad
nos ille author hortetur. Et hoc est, φ

H præ-

præcipue in proposita quæstione versatur. Præterea postquam hic dixit, Quotidie communionem accipere nec laudo, nec reprehendo, idem in Epistola ad Ia-
August.
ca. 126. nuarium ita ait: Si quisquam dixerit nō quotidie accipiendam Eucharistiam, aliis affirmat quotidie, faciat vnuſquisque quod secundum suam fidem piē credit esse faciendum. Itaque si Augustinus non reprehendit quotidie communicantes, sed, ut faciat vnuſquisq; quod secundum suam fidem piē credit esse faciendum, suadet: quare tu tam facile ac temerariē reprehendis eos, qui ex deuotione, & secundum suam fidem piē quotidie volunt communicare? Ut eodem argumento vtamur, quo Beata Catharina Senensis vsa est, cùm cuidam ram frequentem communioinem hac Augustini authoritate sibi obscientico ram multis (vt in vita ipsius scribit Beatus Antoninus) ita respondit: Ex quo Augustinus non me vituperat in dictis suis, quare vos Pater Reuerende, me vituperatis? Quod si Augustinus (vel quicunque alias fuit ille author) nec laudat, nec reprehendit quotidie communicantes id non ideo sit, quod minus præferat quotidie communicare. sed quia cùm sit

*Beata
Cathari-*
na.

ca.

ea res ex torquent fructu & vita bon que verò mat, non sumit? C huius D apertè c veritatem inscitiam dunt Q fis iam f veritatis cum om que Do vna cum tur, vt do nicarent Dominum

Add quenter uentura aliquem sufficiat tudine c

Ad q rum Bo semel i

ea res ex his, quæ in utramque partem
torquentur, potest bene & male cum
fructu & cum pernicie sumi: Ut enim est
vita bonis, ita etiam mors est malis. Ne-
que vero, si ex fide & deuotione quis su-
mat, non bene & cum uberrimo fructu
sumit? Quare desinant passim obiicere
huius Doctoris authoritatem, qui cum
aperte contra ipsos faciat, nostramque
veritatem confirmet, vel in hoc isti suam
inscitiam, vel depravatum affectum pro-
dunt. Quantò rectius agerent si discus-
sis iam falsitatis tenebris, praesente hæc
veritatis luce, nobiscum, imò vero
cum omnibus Orthodoxis Catholicis-
que Doctoribus sentirent, ac omnes
una cum eximio illo Doctore hortaren-
tur, ut dominicis saltem diebus commu-
nicarent, gustarentque quam suavis est
Dominus.

Adducunt etiam aliqui contra fre-
quentem communionem illud B. Bonauen-
turae de profectu religiosorum. Vix
aliquem videri ita factum esse, cui non
sufficiat semel in septimana ex consue-
tudine communicare.

Ad quod respondemus primùm. Bea-
rum Bonaventuram non improbare hic
semel in hebdomada communionem,

H. 2. quod

Obiect.
S.
Bonau-
tura lib.
2. c. 18.

one versa-
it, Quoti-
nec laudo,
tola ad la-
dixerit nō
ristiam, a-
vnuſquis-
em piè cre-
ſi Auguſti-
e commu-
niſq; quod
edit eſſe fa-
tam facile
, qui ex de-
fidem piè
are? Ut eo-
quo Beata
im cuidam
ouem hac
ſcienti co-
ribit Bea-
Ex quo Au-
dictis suis,
me vitupe-
vel quicun-
q; ec laudat,
munican-
nus præſet
uia cùm ſit

ca

quod proposito nostro satis esset. Affir-
mamus deinde ijs verbis frequentiorem
communionē minus reprehendi, si sub-
sit aliqua causa, cùm ille dicat: Sufficere
semel in hebdomada communicare, nisi
specialis causa, vel ratio sæpius suadeat:
sed tantum communionem ex consue-
tudine magis, quām ex deuotione fre-
quentatam, dissuadere videtur. Et hanc
esse huius Doctoris sententiam ex eo per-
spiciamus, quòd paulò post mirificis sa-
crosanctæ Eucharistiae effectib⁹ enumera-
tis, subiungit: Salubre ramen est (in-
quit) & utile, q̄ homo sæpe se ad illius
medicamentis sumptionem præparet, &
quanto deuotius valet, illud percipere
studeat, &c Et post pauca: Et licet (inquit)
tepidè, tamen confidens de misericor-
dia Dei fiducialiter accedat. Hęc ille.
Vnde satis constat ex sententia huius vi-
tri, ersi satis sit semel in hebdomada cō-
municare, non tamen cuiquam bene pa-
rato frequentiorem communionem ve-
titam esse: Vt si peritus medicus alicui
sano diceret, satis ei fore, si bis in die co-
mediat, non hinc vetaret, si is sanus indi-
gentiam cibi, ad eumq; in aliam substanci-
am conuertendum vim concoquendi
idoneam sentiret, ter in die comedet-

sc, cum

re, cùm id
emoluer
ad præstan
menti, &
indignitat
bis non di
semel in
Christi be
vltrō ad h
uitantis a
quenter a
bati (vt di
Adhuc
semper e
commun
mentaliv
puritas d
culi, sati
mentalit
Hęc r
illud pro
esse sumi
timeretu
diūs; D
gument
fius com
Sacram
municari
obiecit

re, cùm id etiam magno cum fructu & emolumento fore perspiceret. Quare si ad præstantiam dignitatemque Sacra-menti, & ad nostram tenuitatem atque indignitatem respiciamus, satis erit no-bis non dico semel in hebdomada, sed semel in vita communicare. Si verò Christi benignitatem & liberalitatem vltro ad hoc sacrum conuiuium nos in-vitantis attendamus, non est, cut fre-quenter accedere timeamus, dum pro-bati (vt diximus) accedamus.

Adhuc contradicent, Tutiorem viam *Sexts* semper esse tenendam. Cùm autem in *objec-tio.* communione spirituali nihil, in sacra-mentaliter vero (quod magna probatio & puritas desideratur) multum insit peri-culi, satius esse spiritualiter s̄ape, Sacra-mentaliter raro communicare.

Hæc ratio si aliquid probaret, etiam *Respon-sio.* illud probaret, Eucharistiam nunquam esse sumendam: semper enim periculum timeretur; Quo quid dici potest absur-diū; Diuus *verg.* Bonaventura hoc ar-gumentum ita refellit: Etiam si sit secu-rius communicare spiritualiter, quam sacramentaliter: est tamen utilius com-municare sacramentaliter. Potest & aliter obieccio dilui, si negetur securius esse

H 3 spiriz

spiritualiter quām sacramentaliter communicare: Immō æquæ tutum id esse contendimus: quia dispositio interior, quæ ad dignam sumptionem spiritualē requiritur, eadem ad dignam sumptionem sacramentalem fatis esse putatur: propterea quod, ut dignè sumatur spiritualiter, conscientiam cuiusvis capitatis criminis expertem esse oportet; & hoc fatis est ad dignam sumptionem sacramentalem, ideoque est æqualis securitas: quia dispositiones exteriorēs, quæ requiruntur, ut ieiunism, & alia, fatis certae sunt, & a periculo vacuæ Præterea dicimus esse non solum æquè tutum communicare sacramentaliter, sed etiam magis, ut inquit Adrianus. Si quidem frequentius accedendo virtute operis operati sacramenti, saepe quis, cum alioqui peccatis reus esset, poti⁹ veniam peccati assequitur, quam ex sumptione nouo se peccato obstringat: dum tamen se, ut dignè sumat, diligenter instituere, & præparare contendit. Illud namque censetur minus securum, vbi regularius accidit detrimentum: vt in spirituali sumptione contingit, in qua non confertur ea gratia, quæ in sumptione sacramentali vi ipsius sacramenti percipiuntur.

Adrianus.

tur. Nec d
mortis exp
ex quibus
verisimili
Vt ergo is
credit, etia
culo se mo
ita qui di
adhibita,
cat, ei per
da non es
Addun
municat,
verò ex re
& dignit
quam ex
præstat a
commode
abstinere
Ad hoc
mus qui
eum suo
tati con
diuinæ g
tendim
tum ac
tatē, qu
pati : r
tam m

tur. Nec dicendus est quis periculo se mortis exponere, vbi remedia adhibet, ex quibus se consecuturum sanitatem verisimili potest coniectura colligere. Ut ergo is, qui se peritissimis medicis credit, etiam si mors consequatur, periculo se mortis obiciere dicendus non est: ita qui digna prius cura diligentiaque adhibita, de consilio Pauli communicat, ei periculosa esse communio dicenda non est.

Addunt præterea, Qui frequenter cō. Septimunicat suum commodum spectat: qui ma ob. verò ex reverentia abstinet, Dei gloriam ieffia. & dignitatem Maiestatis attendit, ad quam ex humilitate veretur accedere; præstat autem gloriam Dei, quam suum commodum cogitare: ergo melius est abstinere, quam frequentare.

Ad hoc nos ita respondemus. Ut nege. Solatio. mus qui communicat sacramentaliter, eum suo commodo tantum atque utilitati consulere. Immò verò multo magis diuinæ gloriæ rationē ipsum habere contendimus. Dunq; enim ad hoc sacramentum accedit, refert summam Dei charitatē, qua pro nobis dignatus est in cruce pati: refert summam potentiam, qua tam mirabiliter in tam parua sacramē.

H 4 tispe-

ti specie nobis præbere voluit : refert infinitam bonitatem , qua se nobis indignis in refectionem animæ donare placuit cibum vitæ: refert denique inefabilem sapientiam , ut nos eo ordine quo ab innocentia statu excidimus , repararet. Vnde inquit Innocentius: Panæ Angelorum manducauit homo , quatenus vnde mors oriebatur, inde vita resurget.

Ottawa obiectio Deinde dicunt : Non est frequenter accedendum ad communionem , ne ex frequetatione ad contemptum tam pretiosi muneris veniamus. Nimia enim familiaritas (ut vulgo dicitur) parit contemptum. Ergo rarius est accedendum ut reverentius accedatur.

Solutio. Respondeatur. Et si apud vulgares homines familiaritas solet parere contemptum , inter sapientes tamen ac perfectos longè aliter evenit. Quo enim magis alicuius virtutes præstantiamq; perspiciunt , tantò magis eum admirantur ac venerantur. Sed cum pro conditione huius miseræ vita nullus adeò sapiens atque perfectus inueniatur , quin aliquo defectu , qui per nimiam familiaritatem sese prodit , laboret , eo sit , ut aliquando ex nimia familiaritate opinio

ni de aliquo
Ad conten
piens deuer
cum nemo
Ioannis tes
quod pecc
seducimus
Verum cur
ptor nostre
bonitate i
stræ intellig
que virtut
sumus , p
huius ado
illarum co
frequenti
Christi b
per ipsum
tum abef
ptum par
cedimus
diuinæ p
lagus per
lius amor
rapiamus
animi sub
Christin
que ador
Angeli ,

nio de aliquo & existimatio minuatur.
 Ad contemptum autem nunquam sapiens deueniet ob quoscunque defectus,
 cum nemo sit, qui sine peccato viuat.
 Ioannis testimonio, qui ait: Si dixerimus 1. Joh. 1.
 quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.
 Verum cum Christus Deus ac redemptor noster infinita sit perfectione, & bonitate inexplicabili, quas nos ab nostræ intelligentiæ imbecillitatè, nostræ
 que virtutis angustias capere non possumus, per contemplationem & usum
 huius adorandi Sacramenti proprius ad illarum cognitionem accedimus, & quod
 frequentius illud accipimus, eò planius Christi bonitatem ac beneficia nobis
 per ipsum collata perspicimus. Vnde tam
 abest, ut hæc familiaritas contem-
 ptum pariat (si ex fide & amore eius ac-
 cedimus) ut etiam per illam infinitum
 diuinæ perfectionis, ac excellentiæ pe-
 lagus penetrantes in ardentissimum il-
 lius amorem, deuotionem, cultumque
 rapiamur, ac toti venerabundi intima a-
 nimi submissione tam immensam Dei ac
 Christi nostri liberalitatem bonitatem
 queadorantes prosternamur. Si enim
 Angeli, qui perfectissime Deum cognoscunt

H. s. scunt

cunt, cum quo familiarissimè assidue
que versantur, continenter laudant eius
Majestatem, quam adorant Dominicato-
nes, ac tremunt potestates, Cherubin
quoque ac Seraphin non cessant quoti-
die clamare, dicentes: Sanctus, San. Sa.
quomodo nos si tanti mysterij ratione
deprehensa, perspectaque, frequenter
accesserimus, tantorum bonorum lar-
gitorem ac benignissimum redempto-
rem contemnemus? & non magis eius
Majestatem, quanta maxima possumus
reuerentia, & religione adorabimus, &
summam singularemque bonitatem ac
benignitatem amplectemur?

Ottavia. Atqui rursus obiicient, Videmus eos,
objecțio. qui frequenter communicant, seculari-
bus negotiis esse districtos, parumque
in via Domini progredi: neque suam vi-
tam excolere melioribus & honestiori-
bus moribus: quæ res vel maxime po-
pulum Dei potest, ac solet offendere:
Augu- cùm potius (vt monet B. Augustinus) de-
stinu. beret mutare vitam, qui vellet accipere
vitam.

Respon- Sed respondetur, Experiētia comper-
fio. tum esse, in eis qui hoc diuinum myste-
rium ex fide & deuotione frequentiam,
miri-

mirificam
tionem: cu
ambitione
liosque hu
euillant,
contraria
tiam castit
ratem pat
rum conte
rerum am
lecebris d
si, hanc sa
tant: id er
ga Deum
vel auarit
sint Cath
ueniri. S
nionem
tum qua
propterea
munio, c
etus, cùm
stræ natu
Neque e
ter quis
matus in
possit: I
lè agend
accepta

mirificam fieri vitæ morumque mutationem: cùm luxuriam, impudicitiam, ambitionem, superbiam, auaritiam, aliosque humanæ vitæ morbos ex animis euellant, & in eorum vitiorum locum contrarias virtutes inserant, temperantiam castitatem, humilitatem, liberalitatem patientiam, rerumque mundanarum contemptum. Quod si aliqui carum rerum amore capti, & humanæ vitæ illecebris deliniti & inanib, curis oppressi, hanc sacram communionem frequenter: id euenit, quia hos nō fides, aut erga Deum charitas, sed potius hypocrisis, vel auaritia ducit: Quales sanè, si modè sint Catholici, paucissimos credimus inueniri. Si verò frequentantes communionem aliquando in aliquod peccatum quamvis lethale inciderint, non propterea debet reprehendi sancta communio, quæ tam vberes nobis parit fructus, cùm id vel ab ignorantia, vel à nostræ naturæ imbecillitate proficiscatur. Neque enim propterea quod frequenter quis communicat, statim est confirmatus in gratia, ut amplius peccare non possit: sed libera in eo vel benè vel male agendi facultas seruatur. Petrus enim accepta communione ab ipso Chri-

H 6 sto.

sto, ea ipsa nocte negauit illum, iherciu-
rando affirmans atq; anathematizans,
se illum non cognouisse. Discipuli verò
omnes eadem ferè ipsa hora qua cōmu-
1. Pet. 5. nionē acceperant, relicto Christo, quem
vsque ad mortem constantissimē se se-
cuturos & nunquam negaturos promi-
serant, suæ fidei & promissionis obli-
fugerunt. Permittit namque suos ali-
quando Deus labi, vt suam imbecillita-
tem agnoscentes, sub omnipotenti ma-
nu eius humilietur, & ad ipsum alacrius
& ardentius conuertantur. Vnde, inquit

I. Cor. 13 Paulus Cūm infirmor, tunc potens sum.

Psal. 82. Et in Psalmo dicitur, Imple facies eorū
ignominia, & querent nomen tuū Do-
mine. Quid si alicui à communione ad
seruilia opera, seculariaq; negotia ho-
nesta tamen atque legitima, & animum
non multum à spiritu auocantia (de his
enim loquimur) se referunt, eos minime
reprehendendos esse existimamus, cūm
in hominibus simplicibus & vulgi opis-
nione abiectis, Spiritus ille diuinus di-
gnum sibi habitaculum, in quo requies-
cat, sæpiissimē parare dignetur.

Nota. Instabunt adhuc, & dicent, Si frequens
Otio- communio esset adeò utilis & fructuosa,
dis. ab Ecclesia certè ea induceretur, & in re-
ligio-

ligionibus,
vñsparetur
Ecclesia, n
tur. Ergo n

Ad quod
tis ecclesiæ
fuisse per m
vt quotidie
rent, vt pat
post ex Hie
nacletus et
pit, vt om
tione com
Ecclesiastici

Deinde
singulis D
stea verò t
Papa sanci
consecr. d
&c.) secula
rent, in Pa
te, Demun
penè extin
xit, vt ad i
municare
cipuè adu
clesia à s
præceptu
rum conc

ligionibus, & Cœnobis institueretur, ac usurparetur. Sed nihil tale præceptum ab Ecclesia, nec in religionibus præscribitur. Ergo non videtur adeo utilis.

Ad quod respondeatur, Initio nascen-
tis ecclesiæ in qua vigebat charitas eam
fuisse per multa tempora consuetudinē,
vt quotidie, vel frequenter communica-
rent: vt patet ex Act. Apost. & vt paulo
post ex Hieron & alijs ostendemus. A-
nacletus etiam Papa instituit ac præce-
pit, vt omnes fideles peracta consecra-
tione communicarent: recusantes autem,
Ecclesiasticis luminibus prohiberentur.

*Solutio.**Act. 2.**Anaclet.*

Beinde decretum fuit in Ecclesia, vt
singulis Dominicis communicarent. Po-
stea verò tepestante charitate, Fabianus
Papa sanciuit, vt saltem (vt est in tit. de
consecr. dist. 2. c. & si non frequentius,
&c.) seculares ter in anno communica-
rent, in Pascha, Pentecoste, & Nativita-
te. Demum frigescente jam charitate, &
penè extinta. Innocentius tertius edi-
xit, vt ad minimum semel in anno com- 3. extra
municarent, idq: in Pascha. Vbi est præ- de pæn.
cipiè aduertendum, quod quamuis Ec. & re-
clesia à Spiritu sancto gubernata toties mis. c.
præceptum communicandi pro tempo- omnis.
rum conditione mutauerit, nunquam
tamen

*Fabian.**Innocent.**3. extra**de pæn.**mis. c.**omnis.**tamen*

xamen frequentius communicare prohibuit, sed potius ne prohiberetur, prohibuit: ut est in tit. de conse dist. 2. c. Non prohibeat. Quod nos postea adducemus. Quod si hac nostra ætate antiquus ille & laudabilis mos frequentius communicandi à Christi fidelibus renouatur, certè amatores passionis eius & diuini cultus, & Christianæ pietatis studiosi deberent ingentes Deo gratias agere, si qd Christianum saperent, quod aliqua jam felicis illius nascentis Ecclesiæ species apparere, & extincta penè charitas extirari, ac reuiuiscere per fidem ac deuotionem ad hoc præclarum & illustre Sacramentum inciperet. Ad id autem quod de Religionibus dicitur, nos respondemus. In omnibus verè probatis religionibus morem esse, vt omnes sacerdotes quotidie, aut certè frequentissimè communicent. De Diaconis autem, & Laicis, earum aliquę statuerūt, vt singulis hebdomadibus, & aliæ vt singulis mensibus communicent; neq; prohibent frequentius accedere, si quem animaduerterint fide & deuotione duci, facta conjectura ex moribus & vita. Quod si aliquibus ita frequenti communione interdicatur, piè credendum est, illos humilitate, vel aliqua

aliqua honestis, quæ alii proficiuntur non efficiuntur. li documenta, ac religio communio tentur: in quibus qui (vt est in fieri posset) vicarentur: nō to subtraxi. Diuus Hierochim, & docebimus.

Affirmat esse à frequentia ea (vt ipsi putant) Sacra sequatur: & qui diminutionis in sentiunt, & uerentiūs.

Ad hoc 4. sent. distriam objec- scribere: I ture ex pa-

aliqua honesta ratione duci, ut periculis, quæ aliquando à malitia hominum proficiunt solent, prouideant: quod tam non est adducendum pro vniuersali documento, cùm innumerabiles Patres, ac religiosi viri ad frequentationem communionis sæpe monachos adhortentur: in quibus est Beatus Apollonius, *Apollonius.* qui (ut est in vitis Patrum) monebat, ut si natus. fieri posset, Monachi quotidie communicaarent; ne si quis longè se à Sacramento subtraxisset, subtraheretur à Deo. Et Diuus Hieronymus, qui in regula ad Eu- *Hieron.* stochium, cap. 19. idem facit, ut suo loco docebimus.

Affirmabant quoque, abstinendum *Decima.* esse à frequenti communione, quod ex *obiectione.* ea (ut ipsi putant) reuerentiæ, & erga tantum Sacramentum cultus imminutio sequatur; & ex sententia Doctorum, illi, qui diminutionem reuerentiæ ac deuotionis in frequentatione Eucharistiae sentiunt, debent abstinere, ut postea re. *Responsio.* uerentius, religiosiusque accedant.

Ad hoc nos dicimus, D. Thomam in 4. sent. distinct. 12. (vnde aduersarij materia. Communi. objectæ rationis sumpserunt) ita nicantis scribere: In hoc sacramento duo requirū- requiri- tur ex parte recipientis, scilicet Deside- rium

rium conjunctionis cum Christo, quod facit amor, & reuerentia Sacramenti, quod pertinet ad donum timoris: Primum horum incitat ad quotidianam huius Sacramenti frequentationem, sed secundum retrahit: sed si aliquis experientia comperisset ex quotidiana sumptione augeri amoris feruorem, & reuerentiam non minui, talis deberet quotidie communicare: si autem sentiret per quotidianam frequentationem reuerentiam minui, & feruorem non multum augeri, talis deberet aliquando abstinere, ut postmodum cum maiori reuerentia ac deuotione accederet. Vnde quantum ad hoc, unusquisque iudicio suo relinquendus est. Ex quibus verbis Thomæ, cùm dicit: Si quis ex quotidiana sumptione sentit in se augeri amoris feruorem, & reuerentiam non minui, debet quotidie communicare colligitur falso illud dici: Qui frequenter communicat, semper diminutionē deuotionis, & reuerentiae sentiet. Alioqui distinctio D. Thomæ esset nulla, si nemo id augmentum ex frequentatione sentiret.

Quæ sententia præterquam quod temeraria est, & contra mentem tanti Doctoris, innumerabiles etiam religiosos

ac

ac seculares habentie aut frequentandum est) mento comm exte scite: vnde communicantum non senti lud experiri, re: & D. Thom neat, vnumque sive discrete augmentum mino, nemo modò alios foliolas, & tan consolatione mittas: Pre Qui sentiret reuerentiam augeri, debet dicit: Debet a menses, aut aliquando, i parat, ut reue Ad quam præ tur anni, vel quantū breu poris longitu tem vel deue

ac seculares homines damnaret, q̄ quotidie aut frequenter cum magno (vt credendum est) fructu & deuotionis augmento commun: cant. Deinde cuperem ex te scire: vnde noscas eos, qui quotidie communicant, tale deuotionis augmentum non sentire? cùm & ipsi dicant se il lud experiri, ac ideo frequenter accede: te; & D. Thomas vnà cum Augustin. moneat, vnumquemque relinquendum esse suæ discretionis judicio: Quòd si tale augmentum non sentis, abstineas in domino, nemo certè molestus tibi erit: tu modò alios suæ discretionis judicio relinquas, & tam cœlesti dono, & interna consolatione frequenter gaudere permittas: Præterea cum D. Thomas ait: Qui sentiret per talem frequentationē reuerentiam minui, & deuotionem non augeri, debet aliquando abstinere, non dicit: Debet abstinere per annum, vel per menses, aut aliquod longum tempus: sed aliquando, id est tantisper, dum se præparat, ut reuerentiūs deuotiusq; accedat. Ad quam præparationem non requiruntur anni, vel menses, sed quodus tempus quantū breue satis erit. Non enim temporis longitudo facit hominem reuerētem vel deuotum, sed tum præparatio per

per considerationem tantæ maiestatis,
suæque propriæ vilitatis, & indignitatis
cognitionem, tum vitæ deterioris in vitâ

Ambros. meliorem mutatio. Quod summa qua-

lib 5. de dam cum pietate nos docet B. Ambros.
S. Thom. cum ait: Sic viue ut merearis quotidie ac-

c. 4.

c pere, q nō meretur post annū accipe-
re. Aduertendum tamen est quamuis D.
Thomas fuerit in ea sententia, probabi-
li quidem, & quæ minimè contra verita-
tem nostram faciat, esse tamen multos a-
lios doctissimos viros, qui ita afferant,
quamuis aliqui non sentiant argumentum
deuotionis, ac reuerentiaz, immo di-
minutionem potius (dummodo absit cō-
temptus) nō debere hos propterea à fre-
quenti communione abstinere: q i a in-
signis & singularis deuotio ac reueren-
tia, non sunt necessariæ ad dignam sum-
ptionem, ut in tertio documento planū

B. Bona. fecimus. Vnde B. Bonaventura in rebus

men lib spiritualibus versatissimus & in primis

2. de pro deuotus, de hui' sacrosancti mysterij fre-

fecture. quentatione loquens, sanè quām piè ac

ligiosor. religiosè nos admonet: Et licet (inquit)

cap. 87. quandoq; tepidè, tamē confidens de mi-

sericordia Dei, fiducialiter accedat. Quia

si se indignum reputat, cogitet q tanto

magis

Co

magis eger &
medicum, qu
grotum. Nor
medico, sed
ideo quæris
cum sanctific
illo. Et subj
mittenda est
doque non s
notionis grat
parare studet
post fortè mi
vellet. Vides
nos Doctor.
dam non effe
it ipsa perce
minus deuo
eam nos pra
propter mul
rum gratian
ab omnipot
mè conferu
bis ea non it
tur, non p
bui dicere
ter Beatus I
bit) quem a
nos alit, e
Eucharistia

maiestatis,
ndignitatis
ioris in vita
umma qua-
B. Ambros.
quotidie ac-
nū accipe-
quam uis D.
ia, probabi-
ntra verita-
n multos a-
ta afferant,
t argumenta-
e, immo di-
do absit cō-
terea à fre-
re: q̄ i a in-
ac aueren-
gnam sum-
ento planū
ara in rebus
& in primis
mysterij fre-
quām piè ac-
cer (inquit)
dens de mi-
cedat. Quia
tet q̄ tanto
magis

magis eget & necesse habet requirere medicum, quanto magis senserit se ægrotum. Non enim est opus valentibus medico, sed male habentibus. Neque ideo quæris te jungere Christo, vt tu cum sanctifices, sed vt tu sanctificeris ab illo. Et subjungit: Neque propterea premittenda est facta communio, si quandoque non sentit homo specialem devotionis gratiam, cùm se ad illam præparare studet: vel in ipsa perceptione, vel post fortè minus deuotum se sentit, quā vellet. Vides quanta verborum pietate nos Doctor hic doceat, prætermittendam non esse communionem, quamuis in ipsa perceptione, vel post, tepidos & minus deuotos nos sentiamus, cùm ad eam nos præparare studemus: Nimirum propter multiplicem virtutum & donorum gratiam, quæ in ipsa perceptione ab omnipotente Deo nobis benignissime conferuntur. Quod si sæpe à nobis ea non ita perspiciuntur, ac sentiuntur, non propterea minus à DEO trahi dicere possumus. Nam (vt sapienter Beatus Laurentius, Iustinianus scribit) quemadmodum corporalis cibus nos alit, etiamsi non sentiamus: ita Eucharistia, nobis quandoque non sen-

Laurent
Iustin.

tientibus, gratiæ incremento & multorum munerum copia diuinitus animam reficit atque corroborat. Quare non sequitur illud, quod ab aduersariis significari videtur, eam videlicet gratiam & dona minus conferri, quod aliqui in Eucharistiæ sumptione illa non sentiunt.

*Vnde ci.
ma obje.
tio.* Postremò instant: Qui raro accedunt uotione accedunt; qui verò sèpè, frigidè & indeuotè accedunt, ex quadam potius consuetudine, quàm ex deuotione; ut videmus in multis sacerdotibus, qui ex obligatione, aut spe lucri celebrant, adè irreuerenter & indeuotè, ac si agerent quoduis aliud opus quantumvis profanum, in suam perniciem, magnamque offensionem populi Christiani. Quare liquidò constat, melius esse raro ad communionem, quàm frequenter accedere.

Solutio. Hoc verò quod aduersarij pro firmissimo sua objectionis fundamento constituunt, nos ut falsum omnino rejicimus: negamusque eos, qui raro accedunt, cum magna deuotione accederet eos verò, qui frequenter communicant, frigidè, & indeuotè communicare: cùm contrarium ferè quotidiana experientia verius esse comperiamus. Videmus enim

enim frequenti lachrymis suspiratis indicant eum more accedere raro vel semel frigidè & sine tudine semel quàm ex vero Christum Salvus excitare per spiritum deum communicare sarij in hac rationis suæ robur nunt, non gaudiū latius enis oculis intitulmo argumento infesto animo fissimis quibus pro dignitate vituperet. Ac bare, imò marios Sacerdoti menti deuotum spe lucis sacerdotalis d motione si sanones, satis

enim frequenter accedētes , multis cum lachrymis suspirijsque accedere, quæ satis indicant eos ex fide & in Christum amore accedere: cum è contrario eos, qui raro vel semel in anno communicant, frigidè & sine gusto magisq; ex consuetudine semel in anno communicandi, quām ex vero cordis affectu & amore in Christum Salvatorem nostrum , qui solus excitare potest in pectoribus nostris spiritum deuotionis, & compunctionis, communicare videamus. Et quia aduersarij in hac ratione magnum disputationis stūæ robur, velut in tutissima arce ponunt, non grauabor argumentum hoc paulò latius explicare, ut ipsi (si velint sanis oculis intueri) perspiciant, quām infirmo argumento & ratione nitētes, tam infesto animo rē à doctissimis & religiosissimis quibusque viris nunquam satis pro dignitate laudaram & comprobata vituperet. Ac primò dicimus, nos nō probare, imò maximè vituperare mercenarios Sacerdotes, qui nulla tanti sacramenti deuotione ac reverentia, & tantum spe lucri celebrant in dedecus sacerdotalis dignitatis, in quorum promotione si seruarentur Ecclesiastici Canones, satis esset huic malo prouisum.

Verum

Verum vehementer horum hominum
miror pietatem, qui propter Sacerdotis
vitium tanto studio, damnant rem omni
laude dignam; & quia aliqui indignè
accedunt ad hoc sacrosanctum ac vene-
rabile Sacramentum, ideo frequentem
illius usum sine discrimine periculosum
affirmant; quasi vero non eadem ratio-
ne contra eos dici posset, illius usum vel
semel tantum in anno improbadum
esse quia multi peccatorum maculatis in-
quinati, quales sunt concubinarij, for-
nicatores, usurarij, vel alijs vitijs obstri-
cti, ad illud impie accedunt, ne scilicet
minus religiosi, minusque Christiani vi-
deantur, non autem pietate, odioq; pec-
catorum adducti. Sed absit ut rem tam
utilem, ac fructuosam ob male vtentium
impietatem damnemus. Alioqui nonne
eodem argumento isti quotidianum u-
sum panis & vini periculosum proba-
tent esse, quia multi illis abutuntur, dum
aut ebrij fiunt, aut se epulis ingurgitant?
Nonne eadem ratione Theologia, & a-
lixe honestæ disciplinæ malæ essent, quū
tam multi eas ad suam & aliorum pe-
stem, perniciemque conuertant? Vitium
igitur paucorum, quod non ex ipsa re,
sed ex praua ipsorum voluntate oritur,

non

non debet in
bandam sa-
tationem ad
& religiosos
deuotione, &
illam accedit
illis mercenari
ad alios Sa-
quā secula
videt quant
hoc mysteriu
verò dimissi
uertere oculi
seculares fo-
accedendo a
tum deuoti
gionem saf-
rum facies
mis hæc ea
nim alia ut
duum ac la-
Christi am-
verò cum f
acciunt.
absconditu
in quo scri-
quod nemor
ex vita &

non debet in argumentum ad improbandam sanctæ Eucharistiae frequen-
tationem adduci: præserium apud pios
& religiosos homines, qui magna cum
deuotione, & non minori cum fructu ad
illam accedunt. Quod si dimissis paucis
illis mercenarijs ac perditis hominibus,
ad alios Sacerdotes tam religiosos,
quam seculares respiciamus, quis non
videt quanto cum fructu ac deuotione
hoc mysterium frequenter celebrent? Si
vero dimissis prebyteris, velimus con-
uertere oculos ad laicos, religiosasq; ac
seculares fœminas, quis non eorum, in
accedendo ad hoc venerabile Sacramen-
tum deuotionem, pietatem, atque reli-
gionem sascipiatur? cum præsertim illorū
facies uberrimis perfusa lachry-
mis hæc eadem sæpe testetur? Quae e-
nim alia ut quisquam ad opus tam ar-
duum ac laboriosum, nisi religione &
Christi amore impelleretur? Quanto
vero cum fructu accedant, nōrunt qui
accipiunt. Est enim hoc manna illud *Apoc. 2.*
absconditum, & calculus candidus,
in quo scriptum est nomen nouum,
quod nemo scit, nisi qui accipit. Certè
ex vita & moribus illorum satis per-
spicere.

spicitur, quantum in eius frequentatio-
ne proficiant. Quod si nonnulli ex con-
suetudine vel hypocrisi magis, quam
ex deuotione ad hoc sacrum mysterium
frequenter accedunt, & propterea frigi-
dè & indeuotè accedunt, admonere ad
uersarios volumus à nobis eiusmodi ho-
mines nullo pacto probari aut defens-
di, quos in secundo capite grauissimis
testimonijs ducti, extrema damnatione
dignos, & ternisque supplicijs obnoxios
constantissimè judicauimus. An verò
ita deprauato animo aliqui accedant,
non facile esse judicandum; ne, dum a-
lios julicamus, nosmetipsos condem-
nemus. Si vero importunè adhuc ob-
ijcias, indignum esse, ut qui hoc dignissi-
mum Sacramentum frequentant, sine
reuerentia & deuotione accedant. Nos
tibi respondemus, si probati accedunt
(de ijs enim in præsenti disputatione lo-
quimur) vtique ex fide, & spe & charita-
te accedent. Fieri autem non potest, ut
qui ijs virtutibus instructi accedunt,
non etiam cum deuotione & reueren-
tia, tanquam illarum fructu, accedant.
Quæ est multorum doctorum senten-
tia, & eorum maximè, qui Contempla-
tiui vocantur; quibus in hoc genere, ut
artis

artis suæ
summa fiducia
Probatio
Eucha
ra, tu
Apostol
& au

I AM ve
object
se resp
ad ipsam
strandam
mæ Eucha
cipuè sing
nostrī, vt
lem, vtile
& ab omni
ris summe
immoni
lem ac fru
ab ea, cetera
esse Quar
tiam Dom
in magna
accedenti
augmentu
comproba
tergiuersa

artis suæ peritissimis & exercitatissimis,
summa fides adhiberi meritò debet.

*Probationes ad confirmandum frequentem
Eucharistiæ usum, tum ex Sacra scriptura,
tum ex veteri Ecclesia iam in eis ab
Apostolorum temporibus consuetudine,
& auctoritate de propriae.*

C A P V T I V .

IAM verò, quoniam aduersariorum objectionibus & argumentis satis esse responsum videtur; reliquum est, ut ad ipsam veritatem, quam tuemur illistrandam accedamus: hoc est, sanctissimæ Eucharistiæ frequentationem, præcipue singulis hebdomadibus (quod est nostri, ut jam diximus, instituti) laudabilem, utilem, maximeq; fructuosam esse, & ab omnibus doctis & Catholicis viris summè probatam & commendatam, immo non solum utilem, sed magis utilem ac fructuosam, quam abstinentiam ab ea, ceteris paribus, sine controuersia esse. Quam doctrinam spero me per gratiam Domini nostri IESU CHRISTI, in magnam consolationem frequenter accedentium ad hanc sacram Synaxim, augmentumq; deuotionis ipsorum, ita comprobaturum, ut nulla aduersarijs tergiuersatio relinquatur. Idque planis-

I simum